

Sygn. akt V CSK 63/16

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc (przewodniczący)

SSN Iwona Koper

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku [...] Przemysłu [...] S.A.

w likwidacji w [...]

przy uczestnictwie Prokuratury Okręgowej w [...]

o wpis,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 19 października 2016 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od postanowienia

Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 17 września 2015 r., sygn. akt XIX Ga .../15,

**uchyła zaskarżone postanowienie oraz poprzedzające go
postanowienie Sądu Rejonowego w [...] z dnia 25 maja 2015 r. i
przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania i
rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 maja 2015 r. Sąd Rejonowy w [...] oddalił skargę na orzeczenie referendarza sądowego oddalające wniosek [...] Przemysłu [...] Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w [...] o przerejestrowanie do Krajowego Rejestru Sądowego.

Sąd Rejonowy podzielił stanowisko referendarza, że uchwała walnego zgromadzenia akcjonariuszy z dnia 2 września 2013 r. zawierająca zmianę statutu została zgłoszona po upływie terminu przewidzianego w art. 430 § 2 k.s.h. Rozpoznając skargę ustalił, że Spółka [...] Przemysł [...] Spółka Akcyjna w [...] została wpisana do rejestru handlowego w dniu 20 marca 1931 r. Na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy, zwołanym przez kuratora sądowego na dzień 31 maja 2012 r., akcjonariusze podjęli uchwały o powołaniu rady nadzorczej i powołaniu nowego likwidatora. W dniu 2 września 2013 r. odbyło się kolejne walne zgromadzenie akcjonariuszy, na którym podjęto uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego do kwoty 100.002 złotych oraz o zmianie statutu spółki. W dniu 31 grudnia 2013 r. likwidator złożył wniosek o wpis spółki do Krajowego Rejestru Handlowego, który został zwrócony w oparciu o art. 19 ust. 3 w zw. z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (jedn. tekst Dz. U. z 2013.1203 ze z m. dalej jako ustawa o K.R.S.). Ponowny wniosek został złożony 28 marca 2014 r.

Sąd Rejonowy podniósł, że zgodnie z art. 430 § 1 i 2 k.s.h. zgłoszenie zmiany statutu do rejestru sądowego nie może nastąpić po upływie trzech miesięcy od powzięcia uchwały przez walne zgromadzenie a tylko w przypadku uchwały o podwyższeniu kapitału zakładowego termin ten wynosi sześć miesięcy od powzięcia uchwały. Wobec tego, zmiana statutu dokonana uchwałą z dnia 2 września 2013 r., poza podwyższeniem kapitału zakładowego, powinna zostać zgłoszona do dnia 2 grudnia 2013 r. Jednocześnie Sąd Rejonowy wyjaśnił, że wnioskodawczynie składając wniosek o przerejestrowanie do Krajowego Rejestru Sądowego nie musiała wykazywać podwyższenia kapitału zakładowego do wysokości określonej w art. 624 § 2 k.s.h.

Sąd Okręgowy w [...] oddalił apelację spółki wnioskującej o przerejestrowanie. Przyznał rację Sądowi pierwszej instancji, iż obowiązkiem

wnioskodawczyni było dotrzymanie trzymiesięcznego terminu do wystąpienia o rejestrację zmian w statucie łącznie ze zmianą wysokości kapitału zakładowego w terminie trzech miesięcy albo wystąpić w tym samym terminie tylko o wpisanie zmian statutu, a następnie o rejestrację podwyższenia kapitału zakładowego. Uchybienie terminu do zgłoszenia zmian statutu spółki usprawiedliwiało oddalenie apelacji wnioskodawcy. W pisemnych motywach Sąd Okręgowy powtórzył za Sądem pierwszej instancji, że w przypadku przerejestrowania podmiot może skutecznie zgłosić wniosek w tej materii nie spełniając wszystkich wymogów, w tym nie posiadając kapitału zakładowego w minimalnej wysokości oznaczonej przepisami.

W skardze kasacyjnej od orzeczenia Sądu drugiej instancji wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie art. 430 § 2, 431 § 4 k.s.h. przez ich niewłaściwe zastosowanie oraz art. 325 k.s.h. oraz art. 130 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez ich niezastosowanie.

Na tych podstawach wnioskodawczyni wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna Spółki Akcyjnej wpisanej do rejestru handlowego zasługuje na uwzględnienie dlatego, że Sądy *meriti* bezzasadnie pominęły, iż wniosek tej Spółki nie ograniczał się tylko do wpisania nowych danych do Krajowego Rejestru Sądowego w oparciu o zmieniony statut ale zmierzał nade wszystko do „przerejestrowania” Spółki do nowego rejestru prowadzonego według ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 769 ze zm.). Złożenie wniosku stanowiło wykonanie obowiązku przewidzianego w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770 ze zm. dalej jako p.w. K.R.S.). Przepisy tej ustawy, mające zapewnić szybkie wpisanie do nowego rejestru spółek wpisanych wcześniej do rejestru handlowego nie przewidywały żadnych dodatkowych warunków rejestracji, poza złożeniem

samego wniosku o wpis w określonej formie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2006 r., III CSK 79/05, niepubl.).

Tymczasem Sądy obu instancji uznając, iż wnioskodawczyni nie dopełniła obowiązku zgłoszenia zmian statutu w terminie trzech miesięcy od podjęcia stosownej uchwały przez walne zgromadzenie, zastosowały bezpodstawnie sankcję polegającą na odmowie dokonania wpisu Spółki do Krajowego Rejestru Sądowego z bardzo daleko idącym skutkiem, przewidzianym w art. 9 ust. 2a p.w. KRS. Jest to tym bardziej niezrozumiałe, jeśli uwzględni się, że te same Sądy dopuściły możliwość „przerejestrowania” spółki nie spełniającej wymagań dotyczących minimalnej wysokości kapitału. Dla wymuszenia wykonania przez spółki akcyjne obowiązków dostosowawczych, o których mowa w art. 623 § 1 oraz art. 624 § 2 k.s.h. przewidziano w art. 623 § 3 i 624 § 4 odrębny tryb naprawczy polegający na wezwaniu spółki przez sąd rejestrowy z urzędu lub na wniosek osoby mającej interes prawny do dostosowania postanowień statutu spółki do przepisów ustawy Kodeks spółek handlowych z sankcją wydania przez sąd rejestrowy z urzędu postanowienia o wykreśleniu spółki z rejestru.

Jeżeli wniosek spółki ubiegającej się „przerejestrowanie” nie spełnia w ocenie sądu wymogów formalnych, lub nie dołączono do niego stosownych dokumentów, przewodniczący lub sąd rejestrowy powinien wezwać wnioskodawcę odpowiednio do uzupełnienia braków formalnych wniosku lub uzupełnienia wniosku stosownie do treści art. 7a ust. 6 p.w. K.R.S., art. 19 ust. 3a ustawy o K.R.S., czy też art. 130 k.p.c. W tym kontekście słusznie zarzuca się w skardze kasacyjnej, że ewentualne uznanie, iż uchwała walnego zgromadzenia z dnia 2 września 2013 r. zawierająca zmiany statutu wnioskodawcy, zgłoszona została po upływie terminu przewidzianego w art. 430 § 2 k.s.h., może stanowić okoliczność uzasadniającą odmowę jedynie dokonania wpisu zmiany statutu a nie może stanowić podstawy odmowy „przerejestrowania” spółki.

Nie ma natomiast racji skarżąca spółka kwestionując zastosowanie przez Sądy art. 430 § 2 k.s.h. do zgłoszenia zmiany statutu spółki, która ubiega się o wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego w trybie

ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym. Przede wszystkim należy odrzucić prezentowany w skardze kasacyjnej pogląd, iż w taki wypadku chodzi o wpis kreujący spółkę kapitałową, a to z kolei miałooby usprawiedliwiać zastosowanie art. 325 k.s.h. Przepis ten niewątpliwie dotyczy etapu powstawania spółki akcyjnej, na co wskazuje nie tylko jego zamieszczenie go w tym rozdziale Kodeksu spółek handlowych, który dotyczy zakładania spółki akcyjnej ale także konsekwencje niezachowania sześciomiesięcznego terminu do zgłoszenia do rejestru spółki liczonego od daty sporządzenia statutu spółki w postaci odmowy zarejestrowania spółki oraz obowiązku zwrotu wpłaconych sum i wkładów pieniężnych. Sankcje te wiążą się z zaniechaniem zgłoszenia statutu sporządzonego na etapie powstawania spółki a nie zmiany statutu spółki już wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego.

Obowiązek złożenia wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców przewidziany w art. 7 p.w. K.R.S. adresowany jest do wszystkich podmiotów wpisanych do odpowiednich rejestrów na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym tj. do dnia 1 stycznia 2001 r.. Dotyczył on między innymi spółek handlowych wpisanych już do rejestru handlowego.

Zgodnie z art. 430 § 1 k.s.h. każda zmiana statutu dla swojej skuteczności „wymaga” nie tylko uchwały walnego zgromadzenia, ale i wpisu do rejestru sądowego. Skuteczność dokonania zmiany w statucie zależy zatem od wpisania jej do rejestru sądowego. Wpis ten ma charakter konstytutywny. To samo dotyczy zmiany statutu polegającej na zmianie wysokości kapitału zakładowego, co też wynika wprost z art. 441 § 4 k.s.h. W art. 430 § 2 zdanie drugie k.s.h., został określony ogólny, trzymiesięczny termin zawity, który ma zastosowanie do zgłoszenia każdej zmiany statutu spółki, a upływ powoduje, że nie może nastąpić wpis do rejestru. Według szczególnego postanowienia art. 431 § 4 k.s.h., wymienionego w art. 430 § 2 k.s.h., termin do zgłoszenia zmiany statutu spółki - po upływie którego uchwała walnego zgromadzenia nie może być zgłoszona do sądu rejestrowego - jest dłuższy i wynosi sześć miesięcy od dnia powzięcia uchwały. To rozwiązanie odnosi się wyłącznie do tych uchwał walnego zgromadzenia, które zmieniają statut spółki przez podwyższenie kapitału

zakładowego. Nie ma uzasadnionych podstaw do przyjęcia aby to wyjątkowe rozwiązanie mogło mieć zastosowanie do każdej uchwały zmieniającej statut spółki, niezależnie od treści tych zmian.

Z tych wszystkich względów uwzględniając skargę kasacyjną Spółki Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie i poprzedzające go postanowienie Sądu pierwszej instancji i przekazał temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania.

jw

kc